

20. Фостій І. П. Північна Буковина і Хотинщина у Другій світовій війні 1939–1945 рр. / І. П. Фостій. – Чернівці: Чернівецьке обласне відділення Пошуково-видавничого агентства “Книга пам’яті”, 2004. – 368 с.

21. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України. – Ф. 3836. – Оп. 1. – Спр. 62.

22. Центральний державний архів громадських об’єднань України. – Ф. 1. – Оп. 215. – Спр. 931.

23. Там само. – Спр. 919.

24. Там само. – Спр. 928.

References

1. Bilas I. Represyvnо-karal’na systema v Ukraї’ni 1917–1953. Suspil’no-politychnyj ta istoryko-pravovyj analiz. U dvoch knyгах. Knyga persha / Ivan Bilas. – Kyї’v: Lybid’; Vijs’ko Ukraї’ny, 1994. – 432 s.

2. Vjedjenjejev D. Dvobij bez kompromisiv. Protyborstvo spetsdrozdiliv OUN ta radjans’kyh syl spetsoperacij. 1945–1980–ti roky: Monografija / Dmytro Vjedjenjejev, Gennadij Bystruhin. – Kyev: K.I.S., 2007. – 568 s.

3. Galuzevyj derzhavnyj arhiv Sluzhby bezpeky Ukraї’ny. – F. 2–N. – Op. 54 (1953). – Spr.3. – T.2.

4. Там само. – F. 2–N. – Op. 55 (1953). – Spr.6. – T.1.

5. Там само. – F. 2–N. – Op. 67 (1953). – Spr.10.

6. Там само. – F. 2–N. – Op. 93 (1954). – Spr.1.

7. Там само. – F. 2–N. – Op. 99 (1954). – Spr.8. – T.7.

8. Там само. – F. 13. – Spr.372. – T.75.

9. Там само. – F. 13. – Spr.376. – T.64.

10. Derzhavnyj arhiv L’vivs’koi’ oblasti. – F. P–5001. – Op. 6. – Spr.282.

11. Kentij A. V. Narys borot’by OUN–UPA v Ukraї’ni (1946–1956 rr.) / A. V. Kentij. – K.: Instytut istorii’ Ukraї’ny NAN Ukraї’ny, 1999. – 111 s.

12. Kyrychuk Ju. Stavlennja OUN – UPA do mobilizacii’ naseleння Zahidnyh oblastej Ukraї’ny v Chervonu armiju (sichen’ 1944 – traven’ 1945 r.) / Jurij Kyrychuk // Visnyk L’vivs’kogo universytetu. Serija istorychna. – L’viv: [b.v.], 2000. – Vyp.25–36. – S. 344–353.

13. Litopys Ukraї’ns’koi’ Povstans’koi’ Armii’. Nova serija. – T.4: Borot’ba proty UPA i nacionalistychnogo pidpillja: informacijni dokumenty CK KP(b)U, obkomiv partii’, NKVS–MVS, MDB–KDB (1943–1959) [uporjad. A. Kentij, V. Lozyc’kyj, I. Pavlenko]. Knyga persha: 1943–1945. – Kyї’v; Toronto: [b.v.], 2002. – 596 s.

14. Organizacija Ukraї’ns’kyh Nacionalistiv i Ukraї’ns’ka Povstans’ka Armija. Istorychni narisy. – Kyї’v: Instytut istorii’ Ukraї’ny NAN Ukraї’ny, 2005. – 496 s.

15. OUN i UPA v 1944 roci: Dokumenty. V 2 ch. Ch.2 / [uporjad. O. Veselova, S. Kokin, O. Lysenko, V. Sergijchuk; vidp. red. S. Kul’chyc’kyj]. – Kyї’v: Instytut istorii’ Ukraї’ny NAN Ukraї’ny, 2009. – 256 s.

16. Reabilitovani istorijeju. Zakarpats’ka oblast’. U dvoch knyгах. [red. kol. Rizak I. M., zast. gol. Dovganych O. D., sekretar Gusti V. P. ta inshi]. – Uzhgorod: VAT “Vydavnyctvo “Zakarpattja”, 2003. – Kn.1. – 788 s.

17. Sen’kiv M. Zahidnoukraї’ns’ke selo: nasyt’nyc’ka kolektyvizacija 40 – poch. 50–h rr. XX st. / Myhajlo Sen’kiv. – L’viv: Instytut ukrai’noznavstva im. I. Kryp’jakevycha, 2002. – 292 s.

18. Sergijchuk V. Ukraї’ns’kyj zdvyg: Prykarpattja. 1939–1955 rr. / V. Sergijchuk. – K.: Ukraї’ns’ka Vydavnycha Spilka, 2005. – 840 s.

19. UPA v svitli dokumentiv z borot’by za Ukraї’ns’ku Samostijnju Sobornu Derzhavu 1942–1950 rr. – Ch.1. – [B.m.]: Vydannja Zakordonnih chastyn OUN, 1957. – 452 s.

20. Fostij I. P. Pivnichna Bukovyna i Hotynshhyna u Drugij svitovij vijni 1939–1945 rr. / I. P. Fostij. – Chernivci: Chernivec’ke oblasne viddilennja Poshukovo–vydavnychogo agentstva “Knyga pam’jati”, 2004. – 368 s.

21. Central’nyj derzhavnyj arhiv vyshhyh organiv vlady ta upravlinnja Ukraї’ny. – F. 3836. – Op. 1. – Spr.62.

22. Central’nyj derzhavnyj arhiv gromads’kyh ob’jednan’ Ukraї’ny. – F. 1. – Op. 215. – Spr.931.

23. Там само. – Spr.919.

24. Там само. – Spr.928.

Ilnytskyj V. I., Candidate of Historical Sciences, Docent of Ukraine’s New and Modern History Department Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University (Ukraine, Drohobych), vilnickiy@gmail.com

The Soviet administration mobilization activities in the OUN Carpathian region

The first mobilization campaigns’ movement, scale and shape it is considered on the basis of unknown and little-known documents and materials. Ukrainian Nationalists actions and attitude to mobilization campaigns is disclosed. It was found that despite the need to replenish the armed forces ranks, they were designed to undermine the human resources flow in the ranks of the OUN and URA. It is proved that Ukrainian liberation movement could not fully confront powerful repressive, punitive and ideological machine, however, Ukrainian liberation movement activity has become a major obstacle to mobilization campaign.

Keywords: mobilization, Ukrainian liberation movement, the OUN Carpathian region.

Ильницький В. И., кандидат исторических наук, доцент кафедры новой и новейшей истории Украины, Дрогобычский государственный педагогический университет им. Ивана Франко (Украина, Дрогобыч), vilnickiy@gmail.com

Проведение мобилизационных мероприятий советской администрацией в Карпатском крае ОУН

На основе неизвестных и малоизвестных документов и материалов рассматриваются ход, масштабы и формы проведения первых мобилизационных кампаний. Раскрыты мероприятия и отношение украинских националистов по поводу мобилизационных кампаний. Выяснено, что, несмотря на потребность пополнения рядов вооруженных сил, они имели целью подорвать приток человеческого ресурса в ряды ОУН и УПА. Доказано, что полностью противостоять мощной репрессивно-карательной и идеологической машине украинском освободительном движении не мог, однако деятельность украинского освободительного движения стала серьезной преградой мобилизационной кампании.

Ключевые слова: мобилизация, украинское освободительное движение, Карпатский край.

* * *

УДК 930.1:94(477)

Конюхов С. В.

асистент кафедри історії України та етнокомунікації,
Національний університет “Львівська політехніка”
(Україна, Львів), koniykhovs@ukr.net

МІСЦЕ І РОЛЬ ЄВРЕЙСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ В ОПОРІ РАДЯНСЬКОМУ ОКУПАЦІЙНОМУ РЕЖИМОВІ НА ТЕРИТОРІЇ ЖОВКІВЩИНИ

Проаналізовано місце і роль єврейського населення Жовківщини в русі Опору у 1939–1941 роках. Вказано на особливості опору єврейської спільноти окупаційному режимові. У статті досліджено співпрацю єврейського та українського населення в роки Другої світової війни. Проаналізовано цілі та мотиви опору окупантам етнічних спільнот Жовківщини в роки Другої світової війни.

Ключові слова: єврейська спільнота Жовківщини, опір окупаційним режимам.

Жовківський район як складова частина Львівської області, що в Україні, територіально межує з Польщею. У роки Другої світової війни ця територія потрапила під владу поляків, більшовиків та німців. Саме тут дуже потужним був опір окупаційним режимам. Організаторами й учасниками цього руху були українські націоналісти, які й створили ОУН (Організацію українських націоналістів). Однак Жовківщина була заселена не лише українцями. Значну частку населення становили євреї. Тому актуально звернути увагу на місце і роль цієї великої, хоч і неукраїнської, частини населення в русі Опору.

Сьогодні є чимало наукових розвідок про події Другої світової війни узагалі й про становище єврейської громади в цей час. В основному, історики, політологи аналізують голокост як найбільшу трагедію

в історії Східної Європи та пропонують нове розуміння й бачення воєнного досвіду.

Наприклад, нідерландський історик К. Беркгофф проаналізував голокост в Україні [1, с. 66–81]. Польські та українські дослідники звернули увагу на протистояння між євреями та німцями й описали становище єврейської громади в роки Другої світової війни. Теж Відомі праці Л. Байбули, Т. Бернштайна, Г. Таффета та інших [2; 3; 4].

Український історик Я. Грицак у статті “Незрозумілий голокост” [1, с. 82–89] привернув увагу до дискусійних питань, які стосуються трагедії євреїв у роки Другої світової війни. Однак і він не брав до уваги реакції єврейського населення на радянську окупацію.

Німецький історик Д. Поль у статті “Голокост, колаборація та супротив у Східній Європі” звернув увагу на саму природу супротиву німецькому окупаційному правлінню в країнах Східної Європи [1, с. 58].

Питання ж про участь єврейського населення в русі Опору в часі радянської окупації 1939–1941 років часто залишається поза увагою. Лише в деяких наукових розвідках побіжно згадано про ставлення євреїв до радянської влади. Так, зокрема в праці “Нариси з історії та культури єврейської громади м. Жовкви” [5, с. 18] описано становище єврейської громади Жовківщини в роки Другої світової війни взагалі.

Ми ж ставимо за мету розглянути й проаналізувати місце й роль єврейської громади в русі Опору радянському окупаційному режимові на території Жовківщини в роки Другої світової війни.

Поставлена мета передбачає виконання таких завдань:

- 1) проаналізувати становище єврейського населення на території Жовківщини під час окупації радянською владою;
- 2) вказати на форми утисків єврейського населення на окупованій території;
- 3) визначити особливості протистояння єврейського населення радянському окупаційному режимові;
- 4) з’ясувати особливості взаємодії єврейського та українського населення Жовківщини в роки Другої світової війни.

Згідно з даними Головного Статистичного управління Польщі за 1931 р. в м. Жовкві проживало 4418 євреїв, що становило 43% від загальної кількості мешканців, в той час як в Жовківському повіті євреї склали лише 8,2%. Такий високий відсоток присутності євреїв серед міського населення (де українців налічувалось 26%, поляків 29%, інших національностей – 2%) був зумовлений історично складеною соціальною стратифікацією у суспільстві, єврейське населення якого було зорієнтоване виключно на міську професійну діяльність [5, с. 20].

Подібну статистику подають і автори історичного нарису “Жовківщина”: у Жовкві станом на 1 жовтня 1941 року нараховувалось 10653 мешканців. Найбільш питому вагу в національній структурі населення займали євреї (4686 осіб або 44% усього населення). Друге місце посідали українці (3539 осіб або 33,2% населення). За ними йшли поляки (2347 осіб або 22% населення), німці (50 осіб або 0,5% населення), росіяни

(20 осіб або 0,2% населення), 0,1% склали швейцарці (6 осіб) та чехи (5 осіб) [6, с. 221].

Жовківська єврейська громада, як довідемося з історичних джерел та зі спогадів мешканців, у довоєнний період мала синагогу, свій будинок сиріт ім. Ігната Фіша, при якому була реміснична школа – філія Львівської жіночої школи шиття ім. Ц. Крафнет. Відомою була і єврейська футбольна команда “Гасмонея” [4, с. 41; 6, с. 222]. Єврейські діти вчилися в школі при просвітницькому товаристві “Тарбут”, де викладання велося на івриті, а також у школах з українською та польською мовами. Тобто в Жовкві євреї розвивали своє національно-культурне життя й почувалися досить комфортно. З приходом у 1939 році на терени Жовківщини радянських військ кількість євреїв у Жовкві зросла, оскільки сюди прибули євреї-біженці з Німеччини та з Польщі. Євреї прихильно ставилися до Червоної армії. Серед євреїв було багато комуністів та прихильників комуністичної ідеології. Як вважає дослідник єврейського питання Л. Байбула, єврейська більшість вітала радянські війська ще й з прагматичного розрахунку: там, де вступала радянська армія, не мало бути німецької зони окупації [5, с. 18].

Коли ж 18 вересня 1939 року до Жовкви, порушивши угоду між Німеччиною та Радянським союзом, згідно з якою Жовківщина була включена до сфери радянського впливу, увійшли німці й почали цілеспрямовано нищити єврейське майно, євреї-біженці продовжували втікати на Схід, до них приєдналися й деякі місцеві євреї. Ось як описує жакливі картини втечі євреїв від німців редактор закритої газети “Нова зоря” О. Назарук: “На густо обсаджених возах їхали переважно бліді, виснажені люди, між ними було видно багато хворих і калік. Тільки дуже рідко зустрічали ми якусь багатшу жидівську родину, з порядними меблями, з мосяжними ліжками, з чистими ковдрами і перинами. По дорозі падали коні, очевидно, з переобтяження. Та ще страшніша жидівська нужда не їхала, бо не мала чим їхати, а йшла пішки. Була се вже та крайня жидівська біднота, яка не мала за що наймати воза...” [7]. Наведений опис засвідчує, що жовківські євреї, як, зрештою, всі євреї, понад усе боялися німецької окупації.

Як знаємо, 23 вересня 1939 німці залишили місто. Через один день на території повіту з’явилися частини Червоної Армії. Єврейське населення після кількох днів німецької окупації сприйняло радянських солдатів мирно. Вважаємо, що саме радянська влада давала євреям надію на порятунок від голокосту. Саме цим пояснюємо лояльне ставлення євреїв Жовківщини до радянського окупаційного режиму.

З приходом радянської влади деякі євреї, які втекли з міста від німців, знову повернулися до Жовкви. Тут було багато біженців з двох напрямків: були біженці, які прибули у вересні, та біженці, які вирішили втекти із зони німецької окупації, перетнувши річку Сян у жовтні–листопаді 1939 року. Були єврейські біженці із Замостя, вони страшенно хвилювалися з приводу можливої німецької окупації і хотіли перейти до Радянської зони окупації і знайти притулок у Жовкві, ближче до Замостя.

Місцеві євреї допомагали біженцям у пошуку житла і роботи. Місцеві єврейські комуністичні активісти

взяли участь у самоврядуванні, і багато з них стали членами радянського ополчення. Як розуміємо, в радянській владі жовківські євреї бачили свій порятунок від німецького окупанта. Видається, що жовківські євреї підтримували радянську владу суто із своїх прагматичних міркувань: вони хотіли врятуватися. У наукових працях обговорюється питання про значну кількість євреїв у радянських урядових і репресивних органах. Однак місцеві люди не можуть назвати власне жовківських євреїв, які працювали у владних структурах в 1939–1940 роках. Як зауважує мешканка м. Жовкви Л. Тимців, “євреї Жовкви мали свої гешефти й комерційні інтереси” [8]. У більшості випадків не було нічого спільного між пересічним галицьким євреєм і представниками радянської еліти єврейського походження, які дедалі більше зрікалися традиції своїх батьків і втрачали єврейську ментальність [5, с. 18]. І хоч деякі жовківські євреї й були комуністичними активістами, однак вони ставали такими, намагаючись пристосуватися до нових умов. Саме тому вони не дуже переймалися прорадянськими політичними ідеями, а тому й не були запеклими ворогами українських націоналістів. Євреї на перше місце ставили свій комфорт та свій бізнес, який забезпечував їм цей комфорт. Можемо стверджувати, що хоч жовківські євреї були прихильниками радянської влади, однак і в ставленні до українців вони, в основному, займали помірковану позицію. Однак, як відомо, радянська влада активно почала впроваджувати соціальні зміни. У Жовкві було чимало приватних підприємств, крамниць, шинків та ін. Радянська влада усе це почала націоналізувати. Націоналізації підлягали заклади торгівлі й побуту, приватний житловий фонд. Ця націоналізація стосувалася всіх євреїв у тому числі. Ось дані про націоналізацію єврейської власності в місті Жовкві: єврейська лазня, аптеки, 27 пекарень, торгово–комерційні підприємства “Волокно” Л. Ліхтера, заклади У. Рабіновича, С. Содоля, Ш. Штецклера, М. Вайкера, єврейські крамниці – це все перейшло у власність держави [2]. Такий крок, звичайно, не влаштував жовківських євреїв. Вони намагалися протистояти місцевим представникам радянської влади, вважаючи їхні дії протизаконними. У державному архіві Львівської області зберігається ціла низка скарг купців, власників дрібних майстерень, інших приватних осіб єврейської національності. У цих скаргах, адресованих Й. Сталіну, йшлося про незаконну націоналізацію приватного майна, крамниць, будинків, про несправедливий перерозподіл житла, у результаті якого власникам залишили 1–2 кімнати або переселяли до ін. євреїв. Ці скарги є свідченням наївної віри євреїв у правоту радянської влади взагалі й виявом недовіри лише місцевій радянській владі. Однак подальші кроки органів радянської влади змусили жовківських євреїв змінити своє ставлення до радянського окупаційного режиму загалом.

Радянська влада вела ще й політику інтернаціоналізації. На Жовківщині вона намагалася усунути будь–які бар’єри між людьми різних національностей. Восени 1939 року були закриті всі єврейські громадсько–політичні організації, керівництво яких змусили або увійти до складу

комуністичної партії, або ж саморозпуститися. З грудня 1939 року розпочалися масові арешти, виселення, депортації мешканців Жовкви, і євреїв у тому числі, до Сибіру. Страждали сїоністи, єврейські релігійні діячі. Релігійні громади перестали існувати. У “Нарисах з історії...” засвідчено, що проти євреїв Жовкви налаштовували місцеве населення ті (серед них і євреї), хто працював на радянську владу. І це в той час, коли втікачі з Німеччини доносили правду про антиєврейську політику гітлерівців [5, с. 20]. Отже, жовківські євреї стали жертвами радянського режиму, а тому мусли протистояти йому.

У цей же час радянській владі протистояли й українські націоналісти. Однак ніхто з мешканців не згадує про об’єднання зусиль українців та євреїв у спротиві радянській владі. Можливо, такого об’єднання не відбулося через те, що радянська влада дещо по–різному зачепила національні інтереси українців та євреїв, а можливо, тому що українці та євреї не сподівалися на підтримку один одного, бо й до цього в них були розбіжності в поглядах на суспільний розвиток: українцям не подобалося, що майже всі соціально важливі об’єкти (підприємства, крамниці, аптеки) зосереджувалися не в їхніх руках, а в руках євреїв. Тож тепер євреї не розраховували на підтримку українців, а українські націоналісти теж не покладалися на сприяння, оскільки сприймали євреїв як таких, що пильнують лише свої інтереси. Ось як пояснює стосунки українців та євреїв у роки Другої світової війни мешканка міста Жовкви К. Пастернак: “Євреї пильнували своє, а ми, українці – своє” [9] (свої пріоритети – С. К.). А ось слова Л. Тимців: “З єврейськими дівчатами я дружила, ми разом бавилися. Але вони завжди були ліпше вдягнутими, в стосунках були хорошими, ми ходили до різних храмів молитися. Євреї були байдужими до нашої національної ідеї” [8]. А ось як оцінює взаємовідносини українців та євреїв в антирадянському протистоянні мешканець Жовківщини М. Пахолок: “Євреї, може, були непогані, але вони не могли активно підтримати нашу національну ідею, бо в них було своє бачення життя. І ми, і вони хотіли спокою, миру – це нас єднало. А до нашої нації їм було байдуже. Були різні мотиви протистояння. Але їхнє протистояння радянським окупантам ми, українці, підтримували. Наші люди дуже боялися радянської влади, бо знали про ту жорстокість до людей не нашої національності... будь–які вияви протесту нашому ворогові ми вітали” [10]. Такі свідчення дещо заперечує такий факт, наведений у спогадах тогочасного посадника м. Жовква І. Цюропайловича: “Один хлопець одружився перед війною з жидівкою, яка вихрестилася в українському обряді. Згодом цей хлопець пішов в УПА” [11, с. 248]. Із цих спогадів можемо робити висновок про те, що жовківських євреїв і українців об’єднувало спільне бачення мати міцні сім’ї, жити в злагоді та мирі. Та коли виникали перешкоди в реалізації цих бажань, доводилося ступати на шлях боротьби.

Отже, євреї протистояли радянській владі по–своєму. Вони створили комітет, який допомагав біженцям на вокзалі перед їхньою депортацією. Жовківські євреї не припиняли й зв’язку з депортованими. Так, напередодні Великодня 1941 року

в місце депортації вони відправили коробки маці і продовольства [1, с. 89]. Вважаємо, що створення єврейського комітету, цілеспрямована допомога депортованим є виявом спротиву порядкам радянської влади. Однак радикального протистояння євреїв радянському окупантові, як можна робити висновок з опрацьованих джерел, не спостерігалось.

Наше дослідження довело, що в роки Другої світової війни єврейське населення Жовківщини активно протистояло радянським окупантам. Опір єврейської громади Жовківщини, незважаючи на відсутність збройних форм боротьби, став дієвим проявом змагання за повноцінне життя. Українці ж, які до окупації, можливо, й дещо упереджено ставились до євреїв, в часі загрози єврейському населенню з боку радянської влади продемонстрували свою людяність, жертвність та сміливість у боротьбі за виживання єврейських сімей, виявляли консолідованість з єврейським населенням, про що свідчать спогади мешканців Жовківщини.

Список використаних джерел

1. Сучасні дискусії про Другу світову війну: Збірник наукових статей та виступів українських і зарубіжних істориків. – Львів: ЗУКЦ, 2012. – 224 с.
2. Байбула Л. Історія єврейської громади в Жовкві: розквіт, загибель, спадщина / Людмила Байбула // Наукові праці історичного факультету Запорізького державного університету. – Запоріжжя, 2000. – Вип. XII. – С. 149–161.
3. Berenstain T. Eksterminacija ludnosci zydowskiej w tzw. Dystrycie Galicja (1941–1943) / Berenstain Taffet // Biuletyn Zydowskiego Insytutu Historycznego / Bz (ZH). – Warszawa, 1956. – № 17/18.
4. Gerszon T. Zagłada Żydów Żolkiewskich. Centralna Żydowska Komisja Histor. – Łódź, 1946. – 72 p.
5. Байбула Л. Нариси з історії та культури єврейської громади м. Жовкви / Людмила Байбула. – Львів: Видавництво “Растр–7”, 2014. – 100 с.
6. Жовківщина. Історичний нарис. Відп. ред. Микола Литвин // Інститут Українознавства ім. І. Крип’якевича. – Жовква–Львів–Балтимор, 1994. – 325 с.
7. Зелена О. Суспільно–політичні погляди та державотворчі потенціали О. Назарука / Оксана Зелена. – Львів, 2008. – 188 с.
8. Інтерв’ю з Любов Тимців, 1922 р. н. в м. Жовква 26.06.2012 р. // Особистий архів автора.
9. Інтерв’ю з Катериною Пастернак, 1929 р. н. в м. Жовква 17.06.2012 р. // Особистий архів автора.
10. Інтерв’ю з Михайлом Пахолком, 1932 р. н. в м. Жовква 13.06.2012 р. // Особистий архів автора.
11. Цюропайлович І. Спомини кооператора / Іван Цюропайлович // Жовківщина: Історико–мемуарний зб. – Жовква–Львів–Балтимор, 1997. – Т. 3. – 365 с.

References

1. Suchasni dyskusii’ pro Drugu svitovu vijnu: Zbirnyk naukovykh statej ta vystupiv ukrai’ns’kyh i zarubizhnyh istorykiv. – L’viv: ZUKC, 2012. – 224 s.
2. Bajbula L. Istorija jevrejs’koi’ gromady v Zhovkvi: rozkvit, zagybel’, spadshhyna / Ljudmyla Bajbula // Naukovi praci istorychnogo fakul’tetu Zaporiz’kogo derzhavnogo universytetu. – Zaporizhzhja, 2000. – Vyp. XII. – S. 149–161.
3. Berenstain T. Eksterminacija ludnosci zydowskiej w tzw. Dystrycie Galicja (1941–1943) / Berenstain Taffet // Biuletyn Zydowskiego Insytutu Historycznego / Bz (ZH). – Warszawa, 1956. – № 17/18.
4. Gerszon T. Zagłada Żydów Żolkiewskich. Centralna Żydowska Komisja Histor. – Łódź, 1946. – 72 p.
5. Bajbula L. Narysy z istorii’ ta kul’tury jevrejs’koi’ gromady m. Zhovkvy / Ljudmyla Bajbula. – L’viv: Vydavnytvo “Rastr–7”, 2014. – 100 s.
6. Zhovkivshhyna. Istorychnyj narys. Vidp. red. Mykola Lytvyn // Instytut Ukrai’noznavstva im. I. Kryp’jakevycha. – Zhovkva–L’viv–Baltymor, 1994. – 325 s.
7. Zelena O. Suspil’no–politychni poglady ta derzhavotvorchi

potencjaly O. Nazaruka / Oksana Zelena. – L’viv, 2008. – 188 s.

8. Interv’ju z Ljubov Tymciv, 1922 r. n. v m. Zhovkva 26.06.2012 r. // Osobystyj arhiv avtora.

9. Interv’ju z Katerynoju Pasternak, 1929 r. n. v m. Zhovkva 17.06.2012 r. // Osobystyj arhiv avtora.

10. Interv’ju z Myhajlom Paholkom, 1932 r. n. v m. Zhovkva 13.06.2012 r. // Osobystyj arhiv avtora.

11. Cjuropajlovych I. Spomyny kooperatora / Ivan Cjuropajlovych // Zhovkivshhyna: Istoryko–memuarnyj zb. – Zhovkva–L’viv–Baltymor, 1997. – T.3. – 365 s.

Konyukhov S. V., assistant of Department of History of Ukraine and Ethnocommunications, National University “Lviv Polytechnic” (Ukraine, Lviv), konyukhovs@ukr.net

Position and role of the Jewish community in the resistance movement to the Soviet Occupation Regimes in Zhovkva territory during the Second World War

The article analyzes the place and role of the Zhovkva Jewish population resistance to the Soviet occupation regime in 1939–1941. The author pointed to the forms of oppression of the Jewish population in the Zhovkva, which was occupied by the Soviet authorities, and identified the peculiarities of its opposition. There was analyzed the aims and motives of resistance to invaders of ethnic communities of Zhovkva during the Second World War.

Keywords: Jewish community of Zhovkva region, resistance to occupants.

Konyukhov S. V., ассистент кафедры истории Украины и этнокоммуникации, Национальный университет “Львовская политехника” (Украина, Львов), konyukhovs@ukr.net

Место и роль еврейского населения в опоре советскому оккупационному режиму на территории Жовкивщины

Проанализировано деятельность еврейского населения Жовкивщины в 1939–1941 годах. Указано на особенности сопротивления еврейской общины оккупационному режиму. В статье исследовано сотрудничество еврейского и украинского населения во время Второй мировой войны. Проанализированы цели и мотивы сопротивления оккупантам этнических сообществ Жовкивщины во время Второй мировой войны.

Ключевые слова: еврейская община Жовкивщины, сопротивление оккупационным режимам.

* * *

УДК 94(477)

Яремчук Ю. М.
здобувач, Центр дослідження українсько–польських відносин Інституту українознавства ім. І. Крип’якевича НАН України (Україна, Львів)

ФОРМУВАННЯ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА ЛЬВОВА (НА ПРИКЛАДІ ПРОМИСЛОВОГО БУДІВНИЦТВА 1960–1970–х РР.)

Проаналізовано особливості промислової забудови Львова у другій половині ХХ ст. У жанрі “міської історії” визначено особливості перетворення Львова у великий промисловий західноукраїнський центр, обсяги капіталовкладень та галузеву структуру промисловості. Наголошено на численних проблемах, які пов’язані із індустріалізацією та трансформацією міського середовища Львова у досліджуваний період: брак інженерних комунікацій, низька якість питної води та її відсутня нестача, недосконале транспортне сполучення, безгосподарність будівельних управлінь. Відзначено, що на Львівщині у 1960–1980–х рр. споруджено низку нових підприємств, що сприяло перетворенню регіону у “великий промисловий та індустріальний центр”, а Львів – у республіканського монополіста з виробництва автобусів, автотранспортних засобів та іншої специфічної продукції.

Ключові слова: Львів, міське середовище, урбанізація.

У відповідності з генеральним планом, розробленим у 1965 році Українським інститутом “Діпроміст” і затвердженим Радою Міністрів УРСР, Львів, повинен був стати великим промисловим обласним адміністративним центром Української РСР. Уже у 1976 р. промислова забудова займала понад 30% території міста, що значно змінило міське середовище Львова [1, с. 2].